

Hovs Hallar

Välkommen till Nyhetsbrev nr 17-2015 Från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Efter en datorfri tid på en ö i Hellas rike,

har jag nu återkommit till Sverige – och till datorn.... I den har jag funnit , att jag åter har glädjen att utöka listan med ett antal nya mottagare av mina Nyhetsbrev. Personer som mejlat och önskat att få vara med. Glädjande, förstås. Inspirerande.

Nu börjar vi närma oss ett tusen-strecket!! Till dig som är ny eller ganska ny mottagare, kan jag passa på att nämna, att tidigare Nyhetsbrev finns på min hemsida www.bjareforlaget.com.

Historielöshet

Betydelsen av att känna till sina rötter – sin historia – för att därmed förbättra sin förmåga att blicka in i framtiden, är ett ämne som ofta återkommit i dessa Nyhetsbrev. Jag är inte ensam om åsikten av att kunskaper om vår historia är viktig:

- Att förbli okunnig om ting som hände innan man var född är att förbli ett barn (Marcus Tullius Cicero)
- I Sverige har vi varit väldigt historielösa. Det kan bero på att vi inte varit i krig på länge. Vi har inte haft samma anledning att blicka bakåt för att förklara trauman (Dick Harrisson.)

I det här Nyhetsbrevet

tar jag upp företeelser som har med detta att göra. Att vår förmåga att

blicka in i framtiden påverkas av vår kunskap om dåtiden.

Historiens vingslag

sveper över världen. Som en liten, liten prick i denna stora värld finns vår egen bygd. Det kan vara vår by. Vår allra närmaste omgivning. Vår stad etc.

Vingslagen sveper även här.

Ett exempel:

Kyrkbyn V. Karup har under de senaste 2-3 generationerna drabbats på samma sätt som de flesta andra byar och områden på landsbygden. Utdödning. Utarmad service. Utarmning av jobb. Allt.

Hur var det för så sent som för ett par generationer sedan? Mitten på 1900-talet.

För att ge svar på frågan kan jag låna en utomordentligt välskriven text av Håkan Philipsson. Han är född och uppvuxen i byn. Han kan byn och dess historia. Så här skriver han i en artikel i den lokala tidningen:

Här fanns på 1950-och 1960-talen kommunalhus- med både bastu och finka, brandkår, distriktssköterska, bank, post, skola, taxi, två lanthandlare, varav en med bensinförsäljning och tipsinlämning, charkuteributik, bryggeri, toffelmakare, bageri, trädgårdsmästeri, blomsterbutik, målarbod, elaffär, smedja, åkeri, rörläggare, murare,, målare, snickare,, herrfrisör, damfrisör,, bil- och cykelreparatör, fjärdingsman, hemsömmerska samt en handfull jordbruk mitt i byn. Nästan allt är nu ett minne blott. Kyrkan ligger dock kvar, men prästen lär ha lämnat prästgården.

Antag att vi vid den tiden

sagt till en då vuxen karupsbo, att när våra barnbarn växer upp här, kommer allt detta att vara borta. Allt!! Inte en enda affär där man kan handla mjölk, bröd, eller de andra nödvändigheterna i vår vardag kommer att finnas kvar. Vad skulle han eller hon ha svarat?

Kanske – t.o.m troligen – skulle svaret ha blivit, att detta är en skräckbild som målas upp. Det är bara pessimistens eländiga klagan. Så illa kan det bara inte gå. Folk kommer att protestera – och agera...! Man kommer att se till, att våra barnbarn kan bo kvar här. Kunna jobba här. Får sin service här.

Nu är vi där.....!

Dra lärdom av historien

Den här verklighetsbeskrivningen av en by i Sverige tar jag som introduktion till en mera allmän fundering kring det här med förändring. Det som ofta kallas "utveckling".

Det är nyttigt ha det historiska perspektivet klart för sig. Först när vi har det, får vi förmågan att se in i framtiden.

Det är med kännedom om det som varit, som vi kan bedöma framtiden. Dessutom: förmågan att se de små förändringarna som delar av en förändringsprocess.

Vi lär oss, att förändringarna inte är något oundvikligt. Att vi – om vi går samman – kan påverka och t.o.m styra utvecklingen mot ett samhälle som är bra för de enskilda individerna. Vi lär oss då, att detta samhälle är individens bundsförvant och stöd. Inte dess fiende...

Gör tankeexperimentet.

Från den ovan nämnda lokala verklighetsbeskrivningen av en svensk by kan vi vidga perspektivet. Tänk dig följande:

Ta fram en bra översiktsbild – gärna flygfoto – som visar någon av de riktigt stora världsmetropolerna. Alltså de riktigt stora. Inte småstäder som Stockholm, Köpenhamn, Oslo och liknande.

Plocka fram din fantasi. Följ med på en resa i tiden.

Resan går tillbaka några generationer. Till ungefär slutet av 1800-talet.
Träffa några av den tidens människor.

Visa upp bilden av en av vår tids mega-metropoler. Denna orgie i stål, glas och betong. Skogen av skyskrapor. Där nere finns gator dit solljuset sällan når. Där myllrar människomassan. Avgasröken ligger tät.

Säg till personen från den tiden: så här kommer vårt samhälle att se ut om något mer än 100 år.

Vad tror du att du får som svar?

Jag förmodar vår bekantning från då-tiden kommer att slå ifrån sig.

Svaret blir ungefär som det som dåtidens v. karupsbo utropade, när vi beskrev byn av idag:

”- Onej. Så idiotisk kommer människan ändå inte att vara!!? Människan är ju ändå en förnuftsvarelse.

Återigen: Nu är vi där.

Allt detta föder förstås nästa fråga: hur har detta kunnat tillåtas att ske?

En 10 000-kronorsfråga, som jag med varm hand överlämnar till mina läsare.

Skicka gärna dina synpunkter i ett mejl till mig.

Framtidens städer

Efter detta är det naturligt att ställa nästa fråga:

Hur kommer vårt nuvarande samhälle – bl.a. våra storstäder - att se ut om hundra år?

Kommer mega-städerna att växa till super-mega-städer, eller vad man nu skall kalla dem? Kommer landsbygden att fortsätta att avfolkas- och utarmas och få ännu sämre service? Kommer det att finnas några ”landsbygdsbor....?”

Ingen vet, förstås. ”Experterna” pekar åt olika håll.

Nu är det vi själva – vår generation – som har bollen.

Jag vill gärna peta in en allmän information: Jag är inte motståndare till staden som boendeform. Tvärtom. Den är nödvändig. Dessutom kan den ge sina invånare stor livskvalitet.

Poängen i mitt tänk är utformningen av staden.

Ett TV-program nyligen visade på EN möjlig utvecklingslinje.

Ett antal arkitekter, som hade fått spåna fritt och fantasifullt om utformningen av framtidens städer. Det de visade upp var något helt annat än den stål-glas-betong-orgie som vi nu lyckats skapa. Arkitekterna visade en framtidsstad med mycket grönt. ”Vertikal odling” kallades det.

På samma sätt som vi hittills byggt parkeringshus i flera våningar har i denna framtidsstad byggts odlingar i flera våningar.

Alleer längs gatorna har återkommit. Parkerna är många. Luften i staden är ren. Det finns inga bensin- eller dieseldrivna fordon. Stadsinvånarna förflyttar sig på helt andra sätt.

Är bilden realistisk?

Allt beror på vår syn på människan. Som individ. Som del i en samhällskropp.

När vi hämtar kraft och inspiration från vår historia kan vi se många exempel på hur människan genom att agera gemensamt har kunnat vända negativa utvecklingstendenser och skapa nya ideer - och nya lösningar - för ett samhälle som är bra för alla.

Kort sagt: en grundläggande tro på att allt är möjligt om vi agerar

TILLSAMMANS. Att vi slutar att se de gemensamma lösningarna som ett hot mot individens frihet.

Min bokhandel

Snart utkommer min nästa bok. På de hyllor där den nya boken skall "bo", ligger fortfarande några ex kvar av mina tidigare böcker. Nu skall de böckerna bort. Tidigare har jag tillämpat rea-på-rea-priser på dessa böcker. Under några dagar framåt blir det rea-på-rea-på-rea-priser (!!!) på dessa återstående ex. Något för den som börjar tänka på julklappar och andra gåvor till vänner och bekanta – eller sig själv...

Boktitel	Ord. Pris		
Rea-på-rea-pris	Rea-på-rea-på-rea-pris		
Så blev Båstad tennis	225	75	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	90	70
Vår bjärehistoria i bild	350	90	70
Bjärebör berättar om Bjäre	330	90	70
Strövtåg i Bjäres historia	330	190	140

Snart blir det tillökning i bokhandeln: "På räls..." utkommer omkring 1 november. Beställ gärna ditt ex. i förväg.

"Lappen" finns i Båstad

I förra Nyhetsbrevet berättade jag om hur en liten och skrynklig papperslapp blev anledning för två stora TV-bolag att göra reportage om tennismuseet i Båstad. Jag lovade att återkomma med förhistorien. Här är den:

Året är 1961. Sverige skall möta sin ärkerival i DC-tennis – Italien. I Milano. I det svenska laget fanns en ung och lovande spelare – Jan Erik Lundqvist. Han hade varit reserv i det svenska DC-laget vid tidigare DC-besök i Milano. Hade upplevt atmosfären där. Den fanatiska publiken. Domarna...

Kvällen före Jannes match diskuterade man hur den unge Janne skulle ta sig an sin berömde och meriterade motståndare: Nicola Pietrangeli – ansedd som världens då främste grusspelare.

Så är matchen igång

Det är nu det händer. Mellan vissa bollar tar den unge svensken plötsligt upp något ur fickan. Det ser ut som en liten papperslapp. Studerar den snabbt. Stoppar den tillbaka. Fortsätter spelet. Det hela går förstås fort. Detta upprepas. Gång på gång. För varje sådan "titt" spelar svensken allt bättre.

Bland publiken sprider sig förstås undringen. Vad är det för en papperslapp som svensken tittar på – och tycks få inspiration av.?

Vid presskonferensen efter matchen

är det givet vad journalisterna i första hand frågar om: Papperslappen...!!

Varför? Vad står det på den??.

Trots idoga försök från såväl den italienska som den svenska pressen behöll Janne hemligheten för sig själv.

Så blev denna papperslapp en stor grej i sportmedia. Serietidningen Buster ansåg grejen så stor att man ägnade ett helt nummer åt denna lapp-historia. Därmed blev denna lilla episod en väl känd historia bland den tidens tennisvänner.

Tilläggs kan, att Janne vann matchen. 6-2, 7-5, 1-6, 6-4.

Det var en sensationell seger. Detta bidrog förstås till att lappen "fick vingar".

Så kom det sig

att dessa vingar bar ända till Båstad och tennismuseet – efter 37 år!! Då – 1998 - kom italiensk och svensk TV och såg till att vingarna kom att bära vidare. Det var det jag berättade om i förra Nyhetsbrevet.

Janne behöll hemligheten om vad som stod på lappen, och när jag guidade i museet och besökarna bönade och bad om att få veta, så kunde jag vara helt ärlig och säga: jag vet inte.

Historien lär oss att världen ibland kan vara svår att förstå. Att ”världens minsta grej” kan förvandlas till något stort och mystiskt.

Vår historia kan nog uppvisa ett antal liknande fall. Kanske anledning att återkomma.

SMOK tar farväl av Hallandsås

SMOK står för Svenska motorvagnsklubben. Klubben bildades 1978 och har till syfte att bevara äldre svenska motorvagnar(rälsbussar) och att i begränsad omfattning låta dessa få förekomma i trafik på svenska järnvägar.

Klubben har ca 600 medlemmar.

Nu vill klubben ta ett ordentligt farväl till järnvägen över Hallandsås.

Under tre dagar i slutet av september gör man ett antal resor i sydvästra Sverige. Alla resorna innehåller en tur över Hallandsås.

Söndagen 27 september är det start i Halmstad på morgonen. Sedan går turen söderut och över åsen. I Vejbyslätt vänder man och är tillbaka i Halmstad vid lunchtid.

Information om SMOK har jag fått i samband med de beställningar av min kommande bok ”På räls över Hallandsås under 130 år” som kommit från klubbens medlemmar.

Torekov ville ha järnväg.

Under slutet av 1800-talet pratades det järnväg på många håll. Överallt i Sverige pågick utbyggnad av järnvägsnätet. På platser som inte knöts direkt till järnvägsnätet skapades oro för att halka efter.

Så var det i Torekov. Initiativet till en järnväg till byn kom från fyrvaktmästaren på Väderön. Han insåg, att de orter som fått järnväg skulle favoriseras i olika sammanhang. Han fick de styrande i Torekov och en riksdagsman från Bjäre att engagera sig i projektet. En utredning kom till stånd.

Hur det gick med dessa planer får du läsa i den kommande boken ”På räls över Hallandsås under 130 år”, som utkommer senare i höst.

I den boken kan vi f.ö. också läsa om ett annat ”stickspårsprojekt” som rann ut i sanden: en järnväg mellan Båstads station och Båstads hamn.

Språklådan

Innehåller den här gången bl.a. citat hämtat ur uppsatsböckerna i den gamla folkskolans värld.:

· Johannes Döparen livnärde sig mest på gräshoppor. Därför vistades han i öknen. Där var det gott om gräshoppor.

En detalj kan betyda mycket.

Då och då har jag i min språklåda kommit in på temat, att språket är ett viktigt verktyg i all kommunikation människor emellan.

Du har förstås hört exemplet som handlar om bonden som inför en planerad resa skrev ett brev till dem han skulle besöka:

Om jag kan så kommer jag inte. Om jag inte kan så kommer jag.
Brevskrivaren hade bara glömt hur viktigt ett kommatecken kan vara. Han vill ha sagt:

Om jag kan så, kommer jag inte. Om jag inte kan så, kommer jag.

Här är ett annat exempel på att kommatecknet kan vara viktigt. En skildring om det gamla romarriket.

Caesar kom in, på huvudet hjälmen, på foten sandaler, på ögonbrynen ett moln, i hans högra hand det mäktiga svärdet, i ögat ett dystert sken.

En sättnare hade dock slarvat med kommatecknen och berättelsen kom att få följande utformning i tryck

Caesar kom in på huvudet, hjälmen på foten, sandaler på ögonbrynen, ett moln i hans högra hand, det mäktiga svärdet i ögat....

Avslutar som vanligt

Om du i fortsättningen inte vill ha mina Nyhetsbrev- skicka ett mejl om det till mig

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
<mailto:kalle@bjarenet.com> kalle@bjarenet.com
Tel. 0431-365332